

На 61-й Венеційській бієнале офіційно відкрили Український павільйон «Гарантії безпеки»

7.5.2026 - | Ministerstvo kultury ta informpolityky

7 травня відбулося відкриття Національного павільйону України на 61-й Венеційській бієнале. Цьогоріч Україна презентує проєкт «Гарантії безпеки» — виставку Жанни Кадирової за кураторства Ксенії Малих та Леоніда Марущака. Комісаркою Українського павільйону є Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України — Міністерка культури України Тетяна Бережна.

Український павільйон підіймає тему невиконаних гарантій безпеки, заради яких Україна віддала свій ядерний арсенал у 1996 році. Це сталося після підписання Будапештського меморандуму двома роками раніше.

Комісарка павільйону Тетяна Бережна підкреслила, що назва павільйону «Гарантії безпеки» — є прямим нагадуванням про міжнародні зобов'язання, які виявилися недостатніми у момент найбільшої загрози для України. Вона також нагадала, що напередодні відкриття, міжнародні партнери виступили зі спільною заявою на підтримку України та наголосили на необхідності консолідованої позиції щодо російської агресії та злочинів проти української культури. Тетяна Бережна наголосила, що українська культура сьогодні є однією з цілей російської агресії, а її захист є частиною національної безпеки.

«Україна вже багато років є частиною Венеційської бієнале — одного з найважливіших мистецьких майданчиків світу. Українська культура звучить тут сильно, сучасно і впізнавано завдяки нашим митцям, кураторам та культурним інституціям. Цьогоріч павільйон говорить про гарантії безпеки — від яких залежить життя мільйонів людей, збереження культурної спадщини та майбутнє цілих країн. “Оригамі Олень”, евакуйований із Покровська до Венеції, став символом крихкості безпеки та водночас символом стійкості українців, які продовжують творити, берегти свою культуру і говорити зі світом мовою мистецтва. Працюємо над тим, щоб голос України звучав ще сильніше», — зазначила Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України — Міністерка культури України **Тетяна Бережна**.

У центрі проєкту Українського павільйону — скульптура Жанни Кадирової «Оригамі Олень». У 2019 році її встановили в парку «Ювілейний» у Покровську (Донецька область) — на місці демонтованого радянського реактивного літака Су-7, що був носієм ядерної зброї. Скульптура була відлита на постаменті й не передбачала можливості подальшого транспортування. Однак у 2024 році, коли лінія фронту наблизилася до міста, її довелося евакуювати.

«Коли ми створювали скульптуру у 2019 році, вона мала інший сенс. Це була декоративна скульптура для мирного парку. Зараз реальність зовсім інша — парку більше не існує, Покровськ повністю зруйнований. Позаду мене ви можете бачити відеоінсталяцію, що зафіксувала дорогу скульптури з Покровська до Венеції. Ми проїхали майже 7 тисяч кілометрів і кожному місті, в якому ми зупинялися, ми зустрічали людей з Покровська. У цьому проєкті є багато рівнів і один із них — про людей», — розповіла художниця **Жанна Кадирова**.

Процес евакуації здійснювала ГО «Музей відкрито на ремонт» спільно з Жанною Кадировою та групою фахівців і комунальних працівників Покровська. Історик і співкуратор Українського павільйону Леонід Марущак був частиною ініціативної групи.

«У 2024 році, коли виникла ініціатива демонтувати та евакуювати скульптуру Жанни, ми навіть не усвідомлювали яких сенсів вона набуде. Тепер для нас це не просто садово-паркова скульптура — це символ сучасності в контексті трансформацій історичних наративів у публічному просторі», — сказав **Леонід Марущак**.

Проект Українського павільйону представлений у двох локаціях: скульптуру експонували в Giardini della Biennale, підвішеною на крані вантажівки.

«Я б хотіла акцентувати на підвішеному стані скульптури. Цей жест присвячений мільйонам українців, хто, як і “Оригамі Олень”, втратив свою опору, свій дім, — зазначила співкураторка проєкту Ксенія Малих. — Цей стан невизначеності, коли ти не можеш спланувати навіть кілька найближчих тижнів — дуже добре відомий українцям сьогодні. Будь ласка, поширюйте слова про проєкт, про Покровськ, який зараз зруйнований росією. Підтримуйте Україну у час, коли росія намагається знищити нашу культуру та вбиває наших митців».

Друга частина експозиції представлена в українському павільйоні в Арсеналі. Там можна побачити відеодокументацію евакуації скульптури та її шляху до Венеції, створену за участі Наталки Дяченко, Павела Стереца та Макса Масло, а також архівні матеріали, пов'язані з Будапештським меморандумом.

Проект реалізується за підтримки Міністерства культури України, ЮНЕСКО, Sushko Philanthropy, ZAG, «Нова пошта», Ajax Systems, мережа мультимаркетів «Аврора», «Агросем» Медіапартнери: Суспільне Культура, Радіо Культура, Artslooker, The Kyiv Independent.

Довідково:

Жанна Кадирова — художниця, чия практика наразі зосереджена на темі російського вторгнення в Україну. Мисткиня також відома своїми скульптурами, інсталяціями та проектами, які досліджують урбаністичні простори. Лауреатка Національної премії України імені Тараса Шевченка в галузі візуального мистецтва (2025), переможниця першої премії Her Art Prize, заснованої Marie Claire France та Art Paris (2025), отримала головну премію PinchukArtCentre Prize (2013) та премію імені Казимира Малевича (2012). Живе і працює в Києві.

Ксенія Малих — українська мистецтвознавиця, кураторка, дослідниця сучасного мистецтва та програмна директорка Promprylad Art Center. Керувала дослідницькою платформою PinchukArtCentre, є співзасновницею артцентру Closer та кураторського об'єднання OK Projects.

Леонід Марущак — історик, дослідник української культурної спадщини, куратор, викладач, голова ГО «Музей відкрито на ремонт», співзасновник мистецької ініціативи «ДЕ НЕ ДЕ», член експертної комісії з питань обліку об'єктів культурної спадщини Міністерства культури та інформаційної політики України (2021–2024), експерт освітньої платформи MriyDiy для вчителів.

<https://mincult.gov.ua/news/na-61-j-veneczijskij-biyenale-oficzijno-vidkryly-ukrayinskyj-paviljon-garantiyi-bezpeky>